

AYDIN ŞEHİTLER ANITI

Asaf Gökbel "Milli Mücadele Aydın" adlı eserinde olayı şöyle anlatır: "...Yunanlar şehrin büyük binalarına, bilhassa minarelerin şerefelerine yerleştirdikleri makinalı tüfeklerin ateşi ile çetelerimizin hücumlarını durdurmak hususunda fevkalade gayretler sarf ediyorlar, her köşe başına ve her sokak ağzını sonuna kadar müdafaa etmeden bırakıyorlardı.

Bu meydana Bey Cami Minaresinin şerefesine kurulan bir makineli "Kozdibi" ve "Ağaçarası" (Günümüzün Adnan Menderes Bulvarı) istikametinde ilerleyen Yörük Ali ve arkadaşlarının istasyon cihetine sokulmalarına ve çarşıya doğru yürümelerine engel olmaya çalışıyorlardı..." der.

7 Eylül 1922'de gerçekleşen bu olayın geçtiği yer şimdiki Atatürk Meydanı'nın bulunduğu yerdir. O zaman bu yerde Sabuca Kapısı Mezarlığı kapısı vardır. Yörük Ali Efe ve Arkadaşları bu mezarlıkta taşların arkasına saklanarak, makineliyi nasıl susturacaklarının planını yapıyorlardı.

Bu arada da üzerine ölüm kusan makineli şehit almaya devam ediyordu. Daha sonra Yörük Ali Efe, Bey Cami minaresindeki düşmanı bir kurşunla susturur. Makinelinin durmasıyla Aydın'ın kurtuluşundaki büyük engel ortadan kalkmıştır. Bu büyük olayın ilelebet unutulmaması ve gelecek kuşaklara yurt topraklarının hayli zor şartlar altında kurtarıldığının daima hatırlatılması için milislerimizin şehit düştükleri bu yere 1926 yılında Şehitler Abidesi inşa edilmiştir. Abide Adnan Menderes ve Hükümet Bulvarının başlangıç noktasındadır.

GÜZELHISARDA HAYIRSEVER BİR HANIMEFENDİ, ÂTİKE HANIM

Güzelhisar tarihini bugüne taşıyan eserler, Güzelhisarın sebiller, çeşmelerle bezenmiş olduğunu bize aktarıyor. Bu güzel eserleri bırakan hayırseverlerimizden Âtike Hanımı tarihe geçen sebili ile rahmetle analım.

Veysipaşa Mahallesinde Aydın Valiliğinin kuzeyinde Topyatağı Mevkii yolu üzerinde bulunan sebilin hayır sahibi Âtike Hanım, Osmanlı sultanlarından 2.Mustafa'nın torunudur. Sultan 2.Mustafa'nın kızı Emine Sultan, Aydın Güzelhisarının cesur, askeri bilgisi yüksek, olgun ve yetenekli şahsiyetlerinden Abdullah Paşa ile evlenmiştir.

Abdullah Paşa ve Emine Sultanın kızları Âtike Hanım babası gibi hayırsever birdir. Babaları camiler, muallimhaneler, sebilleri, çeşmeler vakfetmiştir. Âtike Hanım çeşme-sebili 1787 tarihlidir. Kitabesinde şöyle yazılıdır.

Besmele-i şerif ile içmeli
Sahib-i seyyid Abdullah paşa
Kerimesi Âtike Hanım'a
Hayr ile dua eyle.

H.1187 (M.1773)

Ref: Kaldırmak, geçirmek gidermek

Ataş: Susamak, hararet

Safa: Gönül şenliği

Kerime: Kız evlat, kızı

ŞİRİN ŞEHİR GÜZELHISAR-AYDIN

T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR ve TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

www.aydinkulturturizm.gov.tr
facebook.com/iktm09/
twitter.com/iktm09
instagram.com/aydinkulturturizm

Hasanefendi mah. 1913 Sokak No:67
Efeler / AYDIN
bilgi@aydinkulturturizm.gov.tr
Tel: +90 256 212 8506 - 213 5006

GÜZELHİSAR'DA BİR BABA VE ÜÇ OĞUL

GÜZELHİSAR'IN ANAHTARI "ALİHAN BABA"

Selçuklular yeni bir şehir kuruyordu. Tral şehri terk edilmiş, alt tarafta yeni bir şehir inşa ediliyordu. "Güzelhisar" diye tarihte yer alacak bu şehir günden güne gelişti. Saraylar, camiler, sebiller, hanlar, hamamlar, sibyan mektepleri, köprüler ile süslendi. Nice vakıflar kuruldu. Tarihe ilim ve irfan merkezi olarak geçen Güzelhisar-ı Aydın'ın imarethaneleri göz kamaştırıyordu.

Güzelhisar tarihini öğrenmemizi sağlayan kıymetli yazarlarımız ve seyyahlarımızın kayıtları ile şehri tanıyoruz. Selaniki Tarihi, Naima Tarihi, Cevat Paşa Tarihi, İsmail Hakkı Uzunçarşılı Tarihi, Himmet Akın, Asaf Gökbel ve niceleri tarihe ışık tuttu. Allah hepsine rahmet eylesin.

Bir tanesi daha var ki O'nu burada hususen konu edeceğiz. Evliya Çelebi ve eseri Evliya Çelebi Seyahatnamesi. Evliya Çelebimiz (Hicri 1081, Miladi 1679) yılında Güzelhisar-ı ziyaret eder. Evliya Çelebi Seyahatnamenin 9.cildine rastgelen Güzelhisar anlatımı bizim için yol haritasıdır. "Garip Dostu" der şehir için, ilim irfan merkezi olarak anlatır.

Yedi kapılı şehre Aydın'ın Güzelhisar-ı derler. Meşhur seyyahımız şehrin üç ereninden bahseder. Alihan Baba, İmam Baba, Madran Baba. Üç Horosan Ereni 'Güzelhisar'ın anahtarı Alihan Baba'dır (Alihan Oğlu İsmail). Güzelhisar-ı ziyaret Alihan Baba ile başlar der Evliya Çelebimiz. Horosan Erenlerine Fatihalar okunur ve şehir gezilir. Mezar taşlarında der ki;

"Bu türbe bina edildi.
Merhum ve mağfur için.
Bahtiyar şehidi,
Alihan evlad-ı İsmail.
Cennet kılsın mekânını (makamını).
Şu sene tarihinde 783 Hicri. (Vefatı)"

Aydın Güzelhisar'ı saraylar, hanlar, camiler, mescitler, medreseler, sibyan mektepleri ile bezenmişti. Yolculuğumuzda Evliya Çelebi'miz ve eseri Seyahatnamesi kılavuzumuz. Aydın Güzelhisar'ın en eski ve soylu ailelerinden Mevlana Kadı Nazır Muhiddin Çelebi tarihimize önemli izler bıraktı. Baba ve üç oğul Güzelhisar'da bıraktıkları hayır hasenatlar ile bugün de yâd ediliyor ve Fatihalar alıyorlar.

Kadı Nazır Muhiddin Efendinin Üveys Çelebi, Ramazan Çelebi ve Hasan Çelebi adında üç oğlu vardı. Güzelhisar'ın yamaç bölgelerinde şu anki Valilik Binasının batı yakasında ÜVEYS PAŞA CAMİ ve medresesi Üveys Çelebi Vakfiyesidir. (M 1568 - H 976) Osmanlı payitahtında Orta Defterdarlık, Bodin Beylerbeyliği, Baş Defterdarlık, Şam, Halep ve Mısır Beylerbeyliği vazifelerinde bulunmuştur. (H. 999-H.1590) yıl Recep ayında Mısır'da vefat etti.

Güzelhisar'ın merkezinde Ramazan Çelebi RAMAZAN PAŞA CAMİ, Medrese ve Sebilhanesini şehre vakfetmiştir. RAMAZAN PAŞA CAMİ Güzelhisar'ın merkezinde bugün şehrin sembolüdür. Anadolu defterdarlık ve Kıbrıs beylerbeyliği vazifelerinde bulunan Ramazan Çelebi İstanbul Vefada medfundur. Üçüncü kardeş Hasan Çelebi, halk arasında ESKİ YENİ CAMİ olarak bilinen HASAN ÇELEBİ CAMİ ve medreseyi vakfetmişlerdir. Turunç ağaçları ile bezenmiş medrese ve nadide kürsüsünden bahseder Evliya Çelebimiz. Selanik, Mekke, Edirne, kadınlıkları vazifesinde bulunmuş Hasan Çelebi Edirne kadısı iken vefat etti.

Hayırsever bir baba ve üç oğul Güzelhisar'a kıymetli eserler bırakarak ahirete göçtüler. Allah rahmet eylesin Ramazan Paşa, Veysi Paşa ve Hasan Efendi mahallelerinin ismi ile hemşerileri bu çelebileri yâd etmektedir. Bu aile gelecek nesillere vakıflar bıraktı ve hala ayakta...

BEY CAMİ BİR BABA ÜÇ OĞUL VE HAYIRSEVER TORUN

Aydın'ın Güzelhisar'ında hayırsever bir baba ve üç oğul tarihe iz bıraktılar. Nazır Muhiddin Paşa ve üç oğul; Üveys Çelebi, Hasan Çelebi ve Ramazan Çelebi. Babaları gibi hayırsever üç oğulun torunları da Güzelhisar'a damga vurmuştur.

Bey Cami'nin banisi Üveys Çelebi'nin ikinci kuşak torunu El Hac Süleyman Beydir. Süleyman Bey Üveys Paşa ailesindedir. Üveys Çelebinin oğlu Mehmet Paşanın torunu, Cezayir Beylerbeyi Mustafa Paşanın oğludur. Vakfiyesinde (H1095-1683) tarihinde yaptırdığı yazılıdır.

Bey Cami şehrin en güzel yerindedir. Şehre giren bu güzel mabetle karşılaşır. "Mimar Sinan'ın kalfalarından birinin yaptığı söylenir" der Asaf Gökbel.

Bu güzel Camiyi vakfeden Süleyman Beyi rahmetle anıyoruz.